

галтерського обліку, а слово в слово дублюють вимоги ВАК України до дисертаційних досліджень.

На нашу думку, принципова розбіжність між загальноекономічним і обліковим тлумаченням співвідношення термінів «об'єкт» і «предмет» викликає обгрунтовані нарікання студентів-випускників, пошукачів наукових ступенів і викладачів-обліковців, негативно впливає на чітке визначення сфери (межі, кола) наукових досліджень, а отже і на їх якість.

Література

1. *Кужельний М. В., Лінник В. Г.* Теорія бухгалтерському обліку: Підручник — К.: КНЕУ, 2001. — 334 с.
2. Економічний енциклопедичний словник: У 2т. Т.2 / за ред. С. В. Мочерного. — Львів: Світ, 2006. — 568 с.
3. Большая энциклопедия: В 62 томах. Т.38. — М.: ТЕРРА, 2006. — 592 с.
4. Економіка підприємства: підручник / [М. Г. Грещак, В. М. Колот, О. Г. Мендрул [та ін.]; за заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко. — [вид. 4-е, перероб. і доп.]. — К.: КНЕУ, 2009. — 816, [8] с.
5. Общая теория бухгалтерского учета. Нимчинов П. П. — К.: Издательское объединение «Вища школа», 1977. — 240 с. (На украинском языке)
6. *Палий В. Ф., Соколов Я. В.* Теория бухгалтерского учета: Учебник. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Финансы и статистика, 1988. — 279 с.

УДК 657.1:658(043.3)

Цаль-Цалко Ю. С.,
д.е.н., професор, завідувач кафедри
бухгалтерського обліку,
Житомирський національний
агроєкологічний університет

ОЦІНКА РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ БУХГАЛТЕРСЬКИХ РАХУНКІВ

Ефективне управління вартістю підприємства неможливе без розуміння чинників, які створюють вартість підприємства і приносять дохід його власникам. Виділення факторів формування вартості необхідне принаймні для з'ясування їх підпорядкованос-

ті, спрямованості дії та сили впливу на вартість з метою прийняття управлінських рішень, орієнтованих на підвищення вартості підприємства.

В американській школі менеджменту та управління фінансами підприємств склалася модель управління вартістю (shareholder value concept, value-based management, value management). Модель передбачає, що головна мета менеджерів будь-якої компанії приймати такі рішення у фінансовій, інвестиційній і виробничій діяльності, що приведуть з часом до зростання вартості підприємства. Правильно налагоджене управління вартістю означає, що всі спрямування компанії, аналітичні методи та прийоми менеджменту направлені до однієї загальної цілі: допомогти компанії максимізувати свою вартість.

Управління вартістю для національних підприємств: є актуальним з огляду щонайменше на три обставини [1]. По-перше, має бути створена система управління, яка б дозволила реалізувати природні інтереси власників у зростанні належної їм вартості. По-друге, величезні інвестиційні потреби підприємств в умовах глобалізації економіки та нестачі внутрішніх фінансових ресурсів неможливо задовольнити, не націливши управління на збагачення інвесторів. По-третє, значна кількість національних підприємств за своїми виробничими та управлінськими характеристиками потребує докорінної комплексної внутрішньогосподарської трансформації з метою надання їм статусу ринковоорієнтованих підприємств, які мають за мету не лише виживання, а й збагачення власників.

З погляду управління інформаційні ресурси на рахунках бухгалтерського обліку дозволяють визначати [2]:

1. первісну (переоцінену) вартість підприємства за наявними активами;
2. залишкову (балансову) вартість підприємства за оцінкою активів;
3. справедливую вартість підприємства за оцінкою його активів;
4. чисту первісну (переоцінену) вартість підприємства за активами його балансу;
5. чисту балансову (залишкову) вартість підприємства;
6. чисту справедливую вартість підприємства за активами його балансу;
7. ринкову вартість підприємства.

Узагальнивши підходи до оцінки ринкової вартості підприємства, встановлено, що вона як моментний показник складається з

чистих активів, корисності об'єктів на позабалансових рахунках і ділової репутації, які мають властивість змінюватися в динаміці відповідно до створення складових доданої вартості.

$$\begin{aligned} \text{РВП} &= \text{ЧВП} + \text{УПЗ} + \text{ВДР}; \text{РВП} = \text{БВЧ} + \text{ВСВ} - \\ &\quad - \text{ВСЗ} + \text{УПЗ} + \text{ВДР}, \\ \text{ЧВП} &= \text{ЧСК} + \text{ДКП} + \text{РКП} + \text{НПЗ}; \text{ВСВ} = \\ &\quad = \text{СВА} - \text{БВА}; \text{ВСЗ} = \text{СВЗ} - \text{БВЗ}; \\ \text{УПЗ} &= \text{ВКО} + \text{ВКЗ} + \text{ВКП} + \text{ВКР} + \text{ВНА} - \text{ВНЗ} - \\ &\quad - \text{ВГН} + \text{ВГО} + \text{ВСА}; \\ \text{ВДР} &= \text{РВП} - \text{БВЧ} - \text{ВСВ} + \text{ВСЗ} - \text{УПЗ}, \end{aligned}$$

де РВП — ринкова вартість підприємства; ЧВП — чиста вартість активів підприємства; ВДР — вартість ділової репутації підприємства; БВЧ — балансова вартість чистих активів; ВСВ — відхилення справедливої і балансової вартості активів підприємства; ВСЗ — відхилення справедливої і балансової вартості зобов'язань; УПЗ — вартість умовних прав і зобов'язань підприємства, що обліковуються на позабалансових рахунках; СВА — справедлива вартість активів; БВА — балансова вартість активів; СВЗ — справедлива вартість зобов'язань; БВЗ — балансова вартість зобов'язань; ВКО — вартість корисності необоротних активів, отриманих підприємством на підставі договорів оперативної оренди (лізингу); ВКЗ — вартість корисності активів на відповідальному зберіганні; ВКП — вартість корисності контрактних зобов'язань з придбання активів; ВКР — вартість корисності контрактних зобов'язань з продажу активів; ВНА — вартість корисності непередбачених активів; ВНЗ — вартість корисності непередбачених зобов'язань; ВГН — вартість наданих гарантій і забезпечень; ВГО — вартість отриманих гарантій і зобов'язань; ВСА — вартість списаних активів; ЧСК — чиста вартість статутного (пайового) капіталу; ДКП — додатковий капітал підприємства; РКП — резервний капітал підприємства; НПЗ — нерозподілений прибуток (збиток) підприємства.

При оцінюванні вартості підприємства за цим підходом визначальним є те, що вона не дорівнює арифметичній сумі вартостей окремих майнових об'єктів. Ця вартість коригується відповідно до ділової репутації підприємства. Ділова репутація підприємства — нематеріальний актив, вартість якого визначається як різниця між ринковою ціною та балансовою вартістю активів підприємства як цілісного майнового комплексу, що виникає в результаті використання кращих управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів, послуг, нових технологій.

На ринкову і додану вартість підприємства впливають не тільки справедлива оцінка активів щодо їх матеріальної форми, визначеної ролі в господарській діяльності, можливого економічного потенціалу, але й окремі фактори зовнішнього і внутрішнього середовища, зокрема: обмеження права власності; оформлення об'єктів активів в заставу; наявність об'єктів, що тимчасово не використовуються.

Література

1. Мендрул О. Г. Управління вартістю підприємств. [Текст] Монографія. — К.: КНЕУ, 2002. — 272 с.
2. Мороз Ю. Ю. Обліково-інформаційна система моніторингу економічного потенціалу підприємства: монографія / Ю. Ю. Мороз. — Житомир: ПП «Рута», 2011. — 352 с.

УДК: 658.15

Чебанова Н. В.,

д.е.н., професор, завідувач кафедру «Облік і аудит»,
Українська державна академія залізничного транспорту

ОЦІНКА ДОСТОВІРНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Інформація, яка надається у фінансових звітах, повинна бути адекватна і розрахована на однозначне тлумачення її користувачами, містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень, дає змогу вчасно оцінити минулі, сучасні та майбутні події.

Таким чином на підприємстві повинна бути така організація обліку, яка дає змогу отримати об'єктивну фінансову звітність, що стане інформаційною базою для аналізу, прогнозу та розробки управлінських рішень. Виникає необхідність оцінити, чи відповідає фінансова звітність зазначеним критеріям. Вирішити таку проблему можливо якщо буде розроблена відповідна методика оцінки прозорості фінансової звітності, яка підтвердить її адекватність.

Однією з найбільш важливих і складних проблем економічного аналізу є забезпечення порівнянності економічних показників. На нашу думку, ступінь дотримання в звітності принципу порівнянності, однозначності тлумачення показників функціонування